

5

Het fundament
van de
samenleving

het gezin

“Het is niet goed dat de mens alleen blijft.”

Genesis 2, 18

Wat is jouw eerste herinnering? Wie is de eerste persoon die jij iedere dag tegenkomt? Wie is de laatste persoon met wie je spreekt voordat je naar bed gaat? Met wie eet je samen? Wie kent jou het best? Wie vraag je wanneer je hulp of aanmoediging nodig hebt? Wie vraag je om samen iets mee te doen? De kans is groot dat je bij een aantal van deze vragen iemand uit jouw gezin hebt genoemd.

Vanaf het allereerste begin wordt het belang van het gezin gezien. Toen God de mens schiep, schiep Hij ons als een grote familie. Hij schiep de eerste man en de eerste vrouw. En Hij droeg hen op vruchtbaar te zijn en talrijk te worden. Het gezin heeft ook een plaats in Gods heilsplan. De eerste verbonden werden met gezinnen gesloten: met Adam en Eva in de tuin van Eden, daarna met Noach en zijn gezin na de zondvloed. In feite is een verbond altijd iets waarbij twee personen of groepen, die eerder niet met elkaar verbonden waren, een gezin of familie worden. Wanneer God een verbond met ons sluit worden wij deel van één groot gezin. Het is om deze redenen dat het gezin een bijzondere plaats inneemt in Gods plan.

Lees de DOCAT nummers 112-119.

Wat zegt de DOCAT?

- 1 Wat is de eerste en meest natuurlijke gemeenschap waar wij deel van uitmaken?
- 2 Op welke vier manieren levert het gezin een bijdrage aan de maatschappij?

Wat zegt de Bijbel?

- 1 Lees Genesis 5, 1-3. Vergelijk het gebruik van het woord "gelijkend" in vers 1 en 3. Wat zegt dit over de relatie tussen God en Adam vergeleken met de relatie tussen Adam en Seth? Wat zegt het over Gods relatie tot de gehele mensheid?
- 2 In Deuteronomium 6 geeft Mozes aan Israël het grootste gebod en het belangrijkste gebod, dat de Shema (dat betekent "luister" in het Hebreeuws) wordt genoemd. Lees Deuteronomium 6, 4-9. Wat zegt deze tekst over het gezin met betrekking tot gebed en opvoeding? Wat is, uitgaande van deze tekst, volgens jou de rol van het gezin bij de geloofsopvoeding?

Gesprek

- 1 Denk jij dat het gezin een centrale rol speelt in het sociale leven? Zou enige andere vorm van gemeenschap alles kunnen doen wat een gezin wordt verondersteld te doen? Waarom wel of waarom niet?
- 2 Wat zijn de gevolgen voor een persoon en ook voor de gemeenschap wanneer het gezin niet een plek is van onvoorwaardelijke liefde?

Actie

- 1 Doe iets deze week om je familie te laten merken hoezeer je ze waardeert.
- 2 We kunnen niet op een volkomen wijze liefhebben, en geen enkel gezin is volmaakt. Neem deze week de tijd om God te vragen dat de liefde in het gezin mag groeien en dat alle verdeeldheid of pijn genezen mag worden.
- 3 Lees de pauselijke documenten over het gezin. Je kunt ze vinden op bladzijde 132-133 van de DOCAT.

Reflectie

In het gezin leren we het eerst wat het inhoudt om lief te hebben. De heilige Schrift beschrijft Gods liefde vaak in termen van de liefde van een ouder tot een kind. Er bestaat geen sterkere en meer fundamentele band. Het gezin is de beschaving van liefde in het klein, en de liefde die we daar ervaren nemen we mee en passen we toe in de rest van de wereld. Tenminste, dat is wat God voor ogen heeft. Het gezin wordt met veel uitdagingen geconfronteerd in onze wereld van vandaag, en omdat het gezin zo belangrijk is voor onze maatschappij is de ondersteuning en bescherming ervan de eerste prioriteit van de Kerk.

Zoals paus Johannes Paulus II zei: "Als het gezin verdwijnt, verdwijnt ook de natie, en verdwijnt uiteindelijk de hele wereld waarin we leven."

- 1 Hoe heb jij liefde ervaren in je gezin? Hoe beïnvloedt dat jouw sociale omgang en relaties met anderen buiten je gezin?
- 2 Zijn er uitdagingen of moeilijkheden geweest in het gezin waarin jij opgroeide? Zijn jullie die te boven gekomen? Zo ja, hoe? Zo nee, wat voor ondersteuning had jullie kunnen helpen?

“Eerst komt de liefde, dan het huwelijk en dan een baby in een kinderwagen!” Kinderen hebben verliefde stelletjes altijd al geplaagd met dit soort opmerkingen. Zelfs op jonge leeftijd wordt ervan uitgegaan dat bij een romantische relatie trouwen en kinderen krijgen de logische ontwikkeling is.

Toen God de eerste man en vrouw schiep zei Hij tot hen vruchtbaar te zijn en talrijk te worden (Genesis 1, 28). De vruchtbaarheid van man en vrouw kan tot uitdrukking komen in het krijgen van kinderen, het adopteren van kinderen, in pleegzorg, of door het begeleiden en ondersteunen van kinderen op andere manieren. Het huwelijk is bedoeld om vruchtbaar te zijn omdat, zoals de Catechismus zegt, het “een teken en beeld is” van de gemeenschap tussen de Vader en de Zoon in de heilige Geest in de Triniteit (CKK 2205). Dat betekent dat gezinnen zich van nature over meerdere generaties uitstrekken. Leden van alle leeftijden dragen wezenlijk bij aan het leven van het gezin.

Lees de DOCAT nummers 120-129.

Wat zegt de DOCAT?

- 1 Wie heeft er op de eerste plaats het recht en de plicht om de kinderen op te voeden en te vormen?
- 2 Wat is het huwelijk?
- 3 Wat is het verband tussen het gezin en het huwelijk?

Wat zegt de Bijbel?

- 1 Lees Genesis 2, 21-24. Wat zegt deze tekst over het huwelijk?
- 2 Wat schrijft Paulus in Efeziërs 6, 1-4 over de plichten van kinderen naar hun ouders en van ouders naar hun kinderen?
- 3 Lees Psalm 127, 3-5 en Spreuken 17, 6. Wat zeggen deze teksten over de waarde van het hebben van (klein)kinderen?

Gesprek

- 1 Wat betekent het voor de ouders dat zij bij de opvoeding en vorming van hun kinderen de eersten zijn? Kun je verschillende wegen noemen waarop zij hun verantwoordelijkheid kunnen invullen?
- 2 Heb jij, behalve dan met je ouders, een goede band met iemand van een andere generatie (iemand die echt ouder is dan jij)? Hoe verrijken oudere familieleden het gezinsleven?

Actie

- 1 Neem tijd om te bidden voor je roeping. Ben je geroepen tot het huwelijk en het ouderschap? Als je denkt dat je een roeping hebt tot het huwelijk, bid dan voor je toekomstige man of vrouw.
- 2 Als je in de DOCAT leest over huwelijk en gezin, hoe kijk jij dan naar niet-huwelijkse relaties?

Reflectie

In zijn brief aan de Efeziërs schrijft Paulus dat de vrouwen onderdanig aan hun man moeten zijn, net zoals aan de Heer (Efeziërs 5, 22). Dit vers heeft een slechte reputatie, omdat het lijkt dat Paulus zegt dat mannen altijd de baas zijn en dat vrouwen geen beslissingen mogen nemen. Maar dat is niet wat Paulus bedoelde! De tekst begint met: “Weest elkaar (!) onderdanig uit ontzag voor Christus” (Efeziërs 5, 21). Man en vrouw moeten dus elkaar onderdanig zijn. De man heeft een bijzondere autoriteit (Paulus schrijft in vers 23 dat de man het hoofd van de vrouw is) maar deze autoriteit vraagt van de man dat hij zijn vrouw liefheeft, zoals Christus de Kerk heeft liefgehad en zich voor haar heeft overgeleverd (Efeziërs 5, 25). Dat is een grote opdracht voor de man, omdat het impliceert dat voor hem de vrouw altijd op de eerste plaats komt,

wat om offers kan vragen. In Gods plan voor het huwelijk hebben man en vrouw dezelfde waardigheid en waarde, maar ze spelen wel verschillende rollen. Deze rollen zijn een afspiegeling van de relatie tussen Christus en zijn Kerk, en de genade van het huwelijk kan mooie dingen laten ontstaan, niet alleen in het leven van de echtgenoten maar ook in het leven van alle mensen om hen heen.

- 1 Geloof jij dat man en vrouw gelijkwaardig zijn? Geloof je ook dat zij intrinsiek van elkaar verschillen? Waarom wel of waarom niet?
- 2 Ben je ooit getuige geweest van een huwelijk zoals Paulus dat beschrijft in Efeziërs 5, 21-33? Zo ja, beschrijf het dan. Zo niet, hoe zou zo'n huwelijk er volgens jou dan concreet uitzien?

De natuur bestaat uit elkaar wederzijds bevorderende, symbiotische verhoudingen, zoals de clownvis die in een anemoon leeft. De clownvis jaagt de vissen weg die van de anemoon willen eten en de giftige tentakels van de anemoon beschermen de clownvis tegen andere vissen.

De staat en het gezin bezitten ook de mogelijkheid om in een symbiotische verhouding te leven waarbij ze elkaar verrijken. Het gezin is geen doel op zich. Ieder deel van de samenleving profiteert van sterke gezinnen. Daarom is het in het belang van de overheid om gezinnen te ondersteunen. Natuurlijk moet de overheid ervoor oppassen om niet het beginsel van de subsidiariteit geweld aan te doen door beslissingen of plichten over te nemen die aan het gezin toebehoren. Maar omdat het gezin de hoeksteen is van de gehele sociale orde, is het gerechtvaardigd dat de overheid het gezin ondersteunt en beschermt.

Actie

- 1 Denk na over je interactie met de samenleving, buiten je gezin. Hoe heeft het gezinsleven je daarop voorbereid? Kijk naar een gebied waar je nog veel te leren en te verbeteren hebt, en vraag jouw gezin om je daarbij te helpen.
- 2 Praat eens met sommige familieleden (grootouders, tantes en ooms) om er achter te komen hoe zij denken over de steun van de overheid voor gezinnen en of ze denken dat de overheid die ondersteuning zou kunnen verbeteren.

Lees de DOCAT nummers 130-133.

Wat zegt de DOCAT?

- 1 Kan het ooit gerechtvaardigd zijn voor een overheid om te bepalen hoeveel kinderen mensen mogen hebben?
- 2 Wat moet het doel zijn van gezinspolitiek van de overheid?

Gesprek

- 1 Denk jij dat de overheid een rol moet spelen bij het (materieel of moreel) ondersteunen van het gezin? Zo ja, hoe kan de overheid dat doen? Zo nee, waarom niet?
- 2 Uitgaande van het beginsel van subsidiariteit, wat kunnen lokale gemeenschappen doen om gezinnen materieel en moreel te ondersteunen?

Wat zegt de Bijbel?

- 1 Lees Spreuken 22, 6. Hoe illustreert dit vers het belang van het gezin voor de samenleving?
- 2 Lees wat Jezus over het huwelijk zegt in Marcus 10, 9. Jezus spreekt hier vooral over scheiding. Maar hoe zegt dit vers indirect ook iets over waarom de overheid niet gaat over het nemen van een besluit van een echtpaar om kinderen te willen krijgen?

Reflectie

De staat heeft belang bij sterke gezinnen, maar de staat kan de gezinnen niet vertellen hoeveel kinderen er mogen komen. Dat zou de waardigheid van het gezin en het beginsel van subsidiariteit aantasten. Bij het gezin horen kinderen en bij kinderen hoort het gezin. Daarom is een beperking van het aantal kinderen in strijd met het doel en de waardigheid van het gezin. Zelfs wanneer zwaarwegende redenen een echtpaar ertoe kunnen brengen om geen kind te willen krijgen (dan is natuurlijke gezinsplanning een methode om zwangerschap te vermijden, met respect voor de waardigheid van de partners en de leven voortbrengende natuur van het huwelijk) is dat een besluit dat alleen maar door het echtpaar genomen kan worden. Het zou tegenstrijdig zijn aan het beginsel van subsidiariteit wanneer dit

besluit vóór het gezin zou worden genomen. Hoewel het juist en goed is wanneer de staat het gezinnen makkelijker maakt om kinderen te verwelkomen, laten de waardigheid van de menselijke persoon en de waardigheid van het huwelijk het aan het echtpaar over om het besluit te nemen om kinderen te krijgen.

- 1 Hoe groot is jouw gezin? Wat vind je leuk of minder leuk aan de grootte van je gezin?
- 2 Denk jij dat er een ideale grootte is van het gezin? Waarom wel of waarom niet?
- 3 Waarom denk je dat sommige overheden de grootte van een gezin willen bepalen? Denk je dat hun redenen verdedigbaar zijn?